

see hen til vore Statsregnskaber, vil han ogsaa deri kunne finde ganske mærkelige Oplysninger i denne Henseende. Dersom han vil gjennemsee Finantsregnskaberne fra den Tid af, da den virkelige Afskillelse af Fælles og Særligt fandt Sted, altsaa første Gang Tillægsbevillingsloven blev vedtagen af Rigsraadet, nemlig i 1856, saa vil han komme til den Erfaring, at i Regnskaberne for de 4 Aar, som foreligge, og for det 5te Aar, hvis Regnskab nu er affluttet, og som jeg haaber om saa Dage at kunne tilstille de ærede Medlemmer, ere Udgifterne til Fællesmonarchiet Aar for Aar gaaede ned, hvilket derimod ikke kan siges med Hensyn til Kongeriget. Nu vil jeg ingenlunde sige, at det under alle Omstændigheder er en saa overordentlig Dyd, at man kan indrette sig saaledes, at Udgifterne bestandig gaae ned; til en Tid kan det være godt at de gaae ned; men til en anden Tid kan det være meget rigtigt, at de gaae op; det kommer an paa, hvad man opnaaer derfor, og hvilke Midler man har til at fyldestgjøre Udgifterne uden at besvære de stattehdende Borgere; men det ærede Medlem vil dog maaskee indrømme, at det Factum, jeg har anført, kan have nogen Betydning, og han vil vistnok tillige indrømme, at Rigsraadet ikke har paalagt nye Skatter eller forhøjet de gamle, og det uagtet den senere Tids Begivenheder, der gjøre det vanskeligt at forklare sig, at det i finantiel Henseende har kunnet lykkes, som hidtil er lykkedes os. Dette er imidlertid et Punkt, i hvis Detail det ærede Medlem vel ikke kan have til Hensigt, at vi skulle fordybe os, idet vi derved let kunde komme længere ind paa, hvad der hører under en anden lovgivende Forsamlings Forum, end det kan ansees hensigtsmæssigt, og jeg skal derfor kun bemærke, at jeg blot har til ladt mig disse Antydninger i Anledning af de Ytringer, det ærede Medlem har fremsat, hvis Rigtighed jeg ikke kan indrømme. — Det ærede Medlem har dernæst fremhævet Rasseforholdene og meent, at de vilde blive meget vanskelige at ordne, paa Grund af den indtraadte Forandring. Jeg maa tilstaae det ærede Medlem, at det netop er en af mine Grunde til at betragte denne Foranstaltning som overmaade heldig, at man derved faaer Klarhed i Rasseforholdene; thi det er jo dog

aldeles vist, at naar der er to Disponenter over en Rasse, saa kan der lettere indtræde Vanskeligheder, end naar der kun er een. Det er overmaade let for Bogholderiet, naar man har liggende i een og samme Rasse to Beholdninger, som have forskellige Ciere, at bringe Sagen i Rigtighed, men derimod bliver det en langt vanskeligere Combination; saasnart der kommer to forskellige til at assignere derpaa, og vedkommende Rasseembedsmænd komme til at staae i Forhold til Begge. Vi maae lægge Mærke til, at naar det ærede Medlems System skulde gjennemføres, vilde det ikke være tilstrækkelig, at man, som han omtalte, skabte et Finantsdepartement under Indenrigsministeriet; det vilde udøve sin Indflydelse dybt ned, baade til Rassebetjentene og til mange Brancher i Statshusholdningen, hvilket efter min Mening vilde være uheldigt. Som det tidligere var ordnet, troer jeg ikke, at vi kunne være betryggede, skjøndt jeg ikke antager, at der er skeet nogen Skade i denne Tid; men det kan ikke nægtes, at der kunde komme Fare deraf, og jeg haaber, at dette Forhold nu skal fremtidig være bedre sikret end tidligere. — Der er ogsaa omtalt, at Finantsministeren skulde komme i Vanskelighed derved, at han paa Monarchiets Vegne bestyrer visse Eiendomme, som kunde blive bebyrdede ved, at han som Kongerigets Finantsminister skal opretholde den Lovgivning, der gjælder for Kongeriget. Det er Tilfældet, og det er Tilfældet ikke alene i Kongeriget, men ogsaa for de andre Landsdeles Vedkommende, at de Eiendomme, Staten eier, maae finde sig i de Villkaar, der ere tilstede under de forskellige Forhold, og der vil vistnok kunne indtræde det Tilfælde, at jeg som Bestyrer af Monarchiets Domainer ikke som Kongerigets Finantsminister vil ansee mig berettiget til at gjøre Indsigelse imod saadanne Love, der af almindelige Hensyn til Kongerigets Vel blive givne, om de ogsaa skulde komme til at gaae ud over disse Eiendomme. Slige Ting maae vi vænne os til igjennem flere Aar, og jeg vil kun gjøre opmærksom paa, at det Modsatte kan finde Sted, hvor de samme Tilfælde vilde indtræde i et omvendt Forhold. Dette kan ikke undgaaes; men man maa søge at ordne Forholdene paa den hensigtsmæssigste